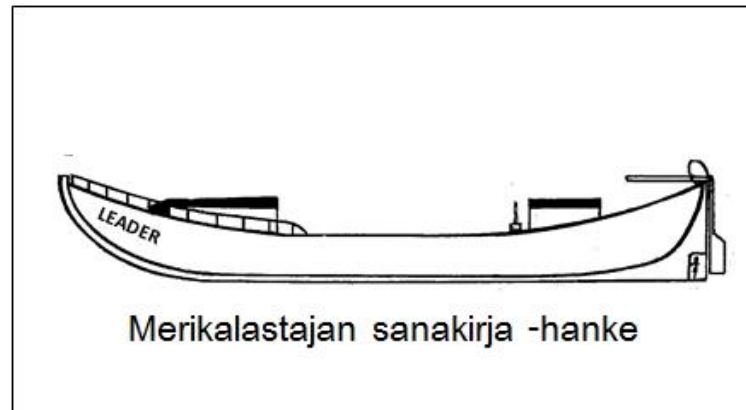

Selkämeren kansallispuiston ystävät ry ja Merikarvia-seura ry

LEADER-hanke ”Merikalastajan sanakirja”

Kalastajien haastattelu

Haasteltava: Kauko Kalliosalmi (s. 1939)

Haastattelija: Juhani Mellanoura

Haastatteluajankohta: 26.5.2016

Tekstin purki ja litteroi ääninauhalta Juhani Mellanoura. Murreversio.

Aineistona MP3 digiäänite yhteensä noin 2 tuntia. Äänite on tallenteena Merikarvia-seuran arkistossa.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kauko Kalliosalmen ammattikalastaja Viljo-isä kuoli jatkosodassa vuonna 1942. Impi-leski, joka oli syntynyt Välimaan 18-lapsiseen ammattikalastaja-perheeseen, meni uudelleen naimisiin Jalmari Välisalon kanssa. Sittemmin perheeseen syntyi useita lapsia, joista Toivo (Topi) harjoitti yhdessä Kaukon kanssa pitkään lohen rysäkalastusta, myöhemmin myös ajoverkkokalastusta avomerellä. Kalastus on pääsääntöisesti ollut kesäkalastusta. Kauko on ollut koko työuransa ajan ollut päätoiminen kalastaja, mutta hankkinut lisätuloa muun maussa metsätöistä.

Lapsuus- ja nuoruusvuodet

Kahadeksan vanhasta aljoin (kalastaa). Kahadeksan vanhana Välisalo sano mulle, että pistä poika *kiveten* tua rysä *pikkupaattii*, että sitte ko tulet koulusta ni mennää heittää. Kyllä mä äidin hain siihen avuiks, täyty vissii *siivet jamata* kiini rysään. Kyllä se kiroomata meree meni. Ei ollu kyllä yhtää ajatusta että millai se laitetaa, mutta kyllä vaa sain kivet paikalles. Sitte se alako. Sitte keväisin aina viideltä lähädettii soutaa ympäri **Gräsooran luodon**, kuus *haukirysää* siinä oli, kaks tuntii se kesti, seittämältä tultii, sitte mä lähädin pual kahadeksan kävelee Eriksonille **Trollssii, Nuortenniemen** tälle puolelle ja siinä oli se Erikson, se koulu. Tietä myöden on seittämän kilometrii. Kyllä siihen aikaan sai liikuntaa.

Ja kyllä mä Jalamarin (isäpuolen) kans kävin yhtenä syksynä, ko mä menin viidennelle luokalle kouluu, mä olin kahadentoista, mä *kävin* kaks viikkoo Jalamarin kans *merellä*, sitte ne tuli koulun johtokunnan jäsenet ni koulusta moittimaa, että poika kouluu, että ei se ol kahdentoista vanhalle mikää, kat ko se on isolleki miehelle kova *tinki* olla sielä merellä.

Kyllä yhyden kerran kävi sillai, että yöllä rupes tuulee ja *meri kävi*. Mä tulini merikipeeks, emmä jaksanu *palamata*. No, Jalamari meni palamaamaa, ja yritin mä vetää. Ei siitäkää mitään tullu ko mun täyty oksentaa yli laidan. No, Jalamari sitte *palamas* jonku verran kasaa siihen ja pani sen kiini sinne *knaapii*, siinä *konekopin* laidan puolella, ni hän tuli sitte vetää. Kyllä ne sitte saatii ylöös. Eikä mitään kaloja ollu.

Rääkis oltii, ihan joskus oltii ankkuripyynnin sielä **Sillankarilla**, hällä oli huonot *ankkurit*, hällä oli joku kivi vaa, ne luisti aina ja meni muitten ihmisten verkkoin. Yhyden kerran me saatii kakstoista *nelikkoo* ja huonoin reisu oli, että litran *pyttyy* mahtu silakat. Ja kunnei meillä sitte ollu kotona radioo, että olis mitää säätietoja saanu kuunnella. Mä sitä aina peläkäsini aina ko oli tyven ilma ja aurinko paisto ja Jalmari istu ja piiputteli siinä portaalla, että koska se sanoo, että ny lähädetää merelle. Emmä olis millää lähteny.

Jalmarilla, Väinöllä ja Taistolla oli sitte keväällä *lohikoukkuja*, ni oltii varmaan jossain tuola **Enskerin** takana. Mä muistan ko, *pesäpaatilla* oltii kokemas, ni se oli ihan kivaa, ko ei ollu kylymä. Mutta sitte Jalmarilla ja Dahlroosin Laurilla tuolta Trollssista oli *lohikoukkuja* ni sitte mun otettii mukaa että niinko avuiks, että vedetää ne ylöös. Mutta onneks niillä oli lohia, ni ei vedetty. Ja kylymä oli, mun oli vilu, mun oli vilu! Mä olen silloin ollu varmaan kolomen-neljäntoista.

Koulus urheilutunnilla vedettii leukaa siinä koulun tikapuis, mä vedein viiskymmentä kertaa, mä olisin vielä vetäny, mutta opettaja sano, että nyt ei enempää. Kato mä olin aika kevee ja sitte mä olin soutanu sitä isoo pikkupaattii joka aamu ympäri **Gräsooran luodon**. Ni voimaa oli. Mulla oli vatta aina kipee, ko

mä söin, ni emmä uskaltanu syödä muuta ko puolen annosta. Mä muistan ko äijät tuli *lohikoukuilta*, heillä oli niitä *happamia lohia* sitte siellä kiviaidalla. Ja Piimä-Fratu, Westergårdin Franssi Trolssista kehu, että kyllä tuo poika pias kuolee, että *vares* vie tämän pojaan nokasas ko se on niin laiha. Äiti sano Franssille, että ko sä niitä (*happamia*) lohia viet, ni jos sä kuolet niihin. Franssi sano, että hän tulee sitte sanomaa.

Kauko Kalliosalmen näkee usein ahvenen pyynnissä jäidenlähdistä lokakuulle saakka.

Kuva: Juhani Mellanoura.

Ko äijät kävi lohikoukuilla, me pikkupojaat Matin kans haettii pikkupaatilla sitte niitä, ko silloin oli semmosia irtokoukkuja, niihin tarvittii aikamoisia kiviä, semmosia jotka pysyy hyvin lankas, pitkin rantoja. Meillä oli vähä vuotava *pikkupaatti*, pääsimme kivilastis laiturin vieree, ni se uppos pohojaa, kyllä laidat jäi vähä näkyviin. Ei se syvälle menny.

Kyllä me usein niitä *krampikiviä* haettii, tavallisesti ne koukut jäi sinne talavella ko aina lohia tuli vaa (saatiin saaliiksi). Toiset kävi jättien joukos, muttei Jalmari enää, se loppu sitte ko jäitä tuli. Se täyty kato silloin paatit *pellittää*. Väinö ja Taisto kävi, Väinöllä oli uus *rääkupaatti*, ne aina pellitti sen sitte.

Silakkarysän kiviä kootii, pitkin rantoja. Ja sitte jos löyty *rääkiverkkoon* sopivia kiviä, ko niitä täyty olla varastos. *Silakkarysän* langat oli *manilaa*, ne kalavo poikki. Oli ne raskaita ne *siivet*, kauheita pään kokosia kiviä, aika taajas vielä, raskaita vetää ja käsin yritettii pestä ja *paareilla* kantaa. Ei se ol ihime, että munki selekäni, liian nuorena liian raskaita töitä. Mä Jalamarin kans jouduin niitä raskaita *paareja* kantaa sitte. Se oli niinko mies ko jakso vaa kävellä. Ekstie kyllä se kasvavan pojaan selekää jättää jälje.

Välimaan Taiston, Jalmarin ja Väinön kans kalastelin ja hällä oli sitte jo parina viime vuotena yks silakkarysä, ni mä sain viiskymmentä pennii sitte reisusta. Mutta sitte ko mä pääsin itte *kapteeniks* ja *koneenkäyttäjaks* ja *vedenpumppuujaks* ja *lippoojaks*, ni mä sain kymmenen prosenttii, -58 vuonna. Helluntaiaatonna mä menin hakee kolme ja puolsatasen Jaavan Porista. Käteisellä maksoin, mutta mä en muista, olisinko mä niistä silakoita niin paljo saanu, mutta kyllä mulla täyty olla muutaki rahaa. Eikä ne kalliita ollu. Menin ostamaa ja 31 astetta oli lämmintä ko mä tulin sieltä Porista.

Silakkarääkissä

Sillonko olin pikkupoika, Uudenmäen Lyyli kävi *pudistelemas*. Heillä oli semmonen merkinanto, että Väლისalon *merihuoneen* seinään laitettiin nauloilla valkoinen lakana, aina sillon ko tartti tulla. Lyyli kävi aina Uudenmäen rannas kattomas, että jos nyt saa mennä, ko lakana on seinäs.

Siihen aikaa ko Jalmari kävi Uudenmäen Antin kans merellä, merivesi oli aina matalalla. Ja ko oli korkeapainetta, ei rantaa päässy lainkaa rääkipaatilla. Siihen edustalle tultii sitte rääkipaatilla ja verkot *köljättii* siihen laidan vieree merree päiväks, sieltä ne sitte *lapettii* sitte paattii ko lähädeti merelle. Että *pikkupaatilla* sieltä sitte tuotii ne silakat rantaa. Niin vähä vettä oli, kunnei ollu yhtää millää kaivinkoneella kaivettu, että juur pikkupaatilla pääsi. Nykyään sitte ei pääsis pikkupaatillakaa, jos niin vähä olis vettä. Mutta sitä myöhemmin kaivetti kaivinkoneella monta kertaa sitä väylää. Siittä on aikaa jo seittämäkytä vuotta.

Merikarvialaisen rääkipaattin kajuutti, jossa yösydän nukuttiin. Fööripäätä kiertävät krankiraudat. Kuva: Juhani Mellanoura.

Kerran sitte tultii ko oli sumuu, tultii **Ouraa, Takin sunti** löydetti. Mutta sitte oli niin sumuu, että hän järkeili, että ajetaan karin rannalle, ko oli niin sakee *sumu*. No hän ajo **Lannkrunnista uloospäin** on se seuraava kari, siihen takarannalle, siihen ei olis pitäny ajaa, hän veti *pakkii* ja sitte pani *lujalle* ja käänsi, ni oikee kyyky kosketti kivee. No sitte, ei se vielä mitää, ei vielä tiedetty, että tuli vuoto. Sitte tultii Lankrunnin pohjoispäähä, ni mä menin ruumalle ja ja mä sanoin, että nyt tuli hätä, että paatti on jo puolillias vettä. Sitte hän ajo Lankrunnin rannalle ko siinä oli syvä ranta. Järkeiltii, että mitä tehedään. Mä sanoin, ettei siinä auta muu ko, panet vaa koneen aikalailla käymään, mä pumppusin koko matkan sitte aika *hapeeta*, ni mä sain sen vedenpinnan pysymään tasalla ja sitte ko päästii heidän *merihuoneen* eteen ko siinä oli semmoset puut, ni sinne sitte vauhdilla ylös. Rantamaan Endi kävi sen päivällä sitte paikkaamas, eikä se ollu ko, ei nyrkinkään kokonen, se reikä. Ei vanha puupaatti, ko se on hiukan lastis, ni ei saa koskettaa laita kivee, kyllä tulee reikä.

Muistan ko Venerannan Eerolla ja (Välimaan) Paulilla oli jo pari *monofiiliverkkoo*. Eero tuli hakee meidän oikeen sinne verkolle ja sano että kattokaa ny kuinka nämä kalastaa ja sitte me rupesimme vasta laittamaa niitä. Saaristolla oli vielä osa *pumpuliverkkoja*, sitte viimiseltä meillä oli varmaan puolet monofiiliverkkoja. Minäki laitoin sillon kolome. Ko semmosen verkon paulotti, silmästä silmään laitoin, siihen meni aikaa enneko ne oli paulas. Mutta hyvin ne kalasti. Mullaki oli sitte yks 18 millinen, ni nuo *savustajat* tykkäs niistä (silakoista) kauheesti. Mutta sitte ko ruvettii -74 Topin kans kalastelee Hilikan (Välimaa) rannasta käytii. Meillä oli kuus monofiiliverkkoo. Me saatii jo keväällä niistä monofiiliverkoista enemmän rahaa ko Saariston kans koko kesänä.

Silakkaa pohjaverkoilla

Sillan reimarin juures, **Eteläklotilla** käytii (silakkaverkoilla) usein. Kerranki oltii sielä, siellä ei ollu muita, ni reimarin ulkopuolella oli kauheesti *kaijoja*, ihan siinä rivissä. Mä sanoin, että mennää ny koittaa millai siinä on vettä. Ko se *kaijaparvi* loppu, ni sielä oli syvää. Me heitimme siihen sitte neljä-viis verkko. *Paattimaiset verkot* meni jo sillain, ettei ne ollu enää matalan päällä. Ko mä rupesin hälle juttelee, että täs käy ny varmaan sillai, ko ne **Ahlaisten** äijät jutteli. Ko ne kysy merikarvialaisilta, että koska aletaa vetämää, ni äijät oli sanonu, että heti saatte alakaa vetää, heti ko saatte syätty. Juu, ja ne sai sitte paatinlastin silakoita. No mä juttelin sitte tätä tarinaa Viljolle.

Ensimmäises verkos oli *laatikko*, toises kaks... aina vaan lisäänty ja niis kahades viimises oli niin paljo, ko vaa saatii *rullan* yli tulemaan. Mä sanoin, että katto ny ko kaijat tiesi. Se oli elokuuta ja niin kirkas vesi että kymmenee metrii, ko oli valkonen alinen paula, ni se näky sielä pohojas se paula. Oli kirkas vesi ja oli peilityven, ni näki, ko silakoita meni verkkoon. Yhtäkkii se koko verkko nousi pintaa, ko silakat meni vauhdilla siihen, ni se nousi ihan pintaan. Kerranki Saaristo veti sitte, hän oli sielä *läjän* päällä ja veti, ni ei hän saanu saapaitas pois sieltä kasasta, ni saappaat jäi sinne. Hän ei saanu enää saappaita, hän seiso liian kauan yhydes paikas.

Sillan reimarista lounasta kohden oli **Harju**, sitte oli pieni välipaikka, ni sitte oli **Eteläklotti**. Välimaan Masa aina sai siitä hyvin silakoita. Se oli niin tarkka, että puolen verkon pääski oli verkko, ni ei saanu mitää ja Martti sai hyvin. Samallailla me Topin kans kalastettii turskia siittä. Sitte oli Sillan reimarista luodetta kohden jonkun matkaa **Sagsberg**-niminen matala. Sieltä sitte luodetuulella useinki sai silakoita. Mutta se oli niin pieni, että kuka sinne ensimmäisenä pääsi ni... **Honkollen** usein mentii sitte ko *ankkuripyynnis* oltii, sieltä tuli sitte hyviä kutuja, syksysin, ei me keväällä kyllä paljo käyny ko niitä silakkarysiä laittaa meree heti siinä, niin että äitienpäivää mennes ne oli meres kaikki.

Oltii kerran **Krakareis**, Topin kans käytii meidän paatilla. Kerran tuli sumuu. Nikaniemen Sulo tuli edellä ja me koetimme sitte seurata, ko sielä oli *vahtovana*, ko tyven oli. Me tulimme vahtovanaa myöden. Sitte rupes tulee kiviä. **Tuvun kivein** etelänpuolta ko mentii **Ouraa**, sitte jostakin karien välistä mentii. Sitte mä tunsin tutun kiven ja karien välistä mentii, ni mä sanoin Topille, ny mä tiedän misä ollaa että käännytään kotioppäin. Kyllä meillä kompassi oli, mutta me ei luottanu niihin. Me seurattiin niinko vaan Sulon jälkeä, mutta Sulolla oli sillon silakkaverkkoja **Talikkiivissa** ja meni sinne. Me harhauhimme siinä sitte. Sillon olis ollu nua *navigaattorivehkeet* kätevät.

Silakkarysillä

Silakkarysis oli — sillon ko mä olin ihan pikkupoika, etten mä kelavannu mitää tekemään — ni oli semmosia valtavan pitkiä kiviä, semmosia niinko ennen tehtii kivinavetoita, ni semmosia pitkiä kiviä. Sitte oli isos paatis *kela*. Ko se ankkuri nousi ylöös, se *aitapaatin aita* pudotettiin sinne kiven alle. Sitte laskettii aitapaattiin se iso kivi. Sitte se helpottu, ko tuli ne *rauta-ankkurit*. Ja mä muistan, ko Snellmannin seppä teki heille niitä sitte. Mä jouduin yhtenä päivänä sitte sinne sepän apuriks. Seppä sano, ota poika siihen rautaan kiinni ni hän se seisoo siinä raudan päällä, että väännät sen ylöös. Mä koetin, mutta ei yhtään tullut. Seppä sano, että tul sä seisoo, ni kyllä meni komiasti. Ja se oli sillon vissiin kahdeksankymmenen. Kyl mä vähä aattelin, että mä olen surkee.

Kyllä jos vähä *lekkeriselekää* näki, ni tiesi että siellä on aika lailla kaloja. Lekkeris oli muutama syltä köyttä, sillai että sen sai ottaa *keksillä*, siinä päässä oli joku *korkki*. **Antinkrunnilla**, hällä oli siinä, ko siinä on se valkoinen reimari, siitä sinneppäi **Lukkarinkallioon** se rysä, ni siinä virtas kauheesti, siitä tuli välii hyvin silakoita, se oli raskas ottaa kahtee mieheen, eikä meinannu millää saada *kireesee*, vaikka koneella ajettii. Oikeen aikalailla puhalsi, ko sai koettuu. Joskuski oli niin kauhee virta, ko siellä silakkarysäs on ne *tuplan kivet*, oli noussu ylöös ja menny siiven ulkopuolelle, yli *päällisen paulan* yli. En tiedä oliko menny ittellä vai oliko joku nostanu, mutta sillain oli. Kivet paino sen siiven melkein pohjaan. Mutta ko me *lappelimme* sitä, ni näin oli.

Etuliinassa oli isompia kiviä, jotka oli *skarvikohdissa*, niitä sanottiin *puusteiksi*. Samanlailla silakkaverkoissa ne *päämäiset* oli *puusteja*. *Skarvi* on siinä, ko on etuliinan paula ja siiven paula ja ko ne pannaan yhteen ni ne *jamataan* kiinni. Sitte mä olen *pleissaannu* köyttä, silakkarysiin tehtiin semmosia *troffuja pleissaamalla* ja *lohirsii*, missä *lekkerinaru* oli kiinni.

Sillon ko Saariston kans kävin rysillä, kannattimina oli *puupytyjä*, niitä oikein *lekkereiks* sanottii ennen vanhaan. Ne aina *tervattiin* joka suvi. Kotona meillä oli *puuklompuja*, paksuu puuta ja sitte veistettyjä ja isolla kairalla tehty reikiä. Sitte siihen sidottiin narut. Mutta ne ei kannattanu paljoo. Kulmis täyty olla sitte *lekkerit*. Mutta jossain siinä *tuplan* kohdalla oli semmonen *klompu*, mutta kyllä se oli onnetonta. Köydekki oli semmosia, että ne oli monee kertaa paikattu, ko ei ollu köyttä. Niitä oli sitte *pleissattu*, samallailla aliset paulat, ko kivet kalavo. Ne oli paksuja, ko ne oli moneen kertaan paikattu. *Muijat* paransi niitä puolen suvee ja sielä oli vielä *apuvoimaaki*.

Silakoita tuli niin paljo, ko me vaan *ajoimme*, että kolomeki kertaa ehtoos täyty käydä kokemas parhaillas, sata *laatikkoo* mahtu paattii kerralla. Mä muistan, että **Pölhöski** oli kerran, mulla oli kaks villapaitaa päällä ja siinä oli sata laatikkoo siinä yhydes rysäs. Mä lipposin sen sitte yhtee kyytii, ni oli mun hiki. Ei kertaakaan rysä keriinny *mennä pohojaa*, mutta aika raskaita ne oli, ko sata *laatikkoo* on, ni aika raskas on ottaa sieltä. Kyllä siihen aikaa selekä kesti. Mutta nyt ei enää, selekä puutuu ja väsy ko moottorisahalla vähä vääräs sahaa, selekä väsy, että täytyy vähä istahtaa välis.

Aitapaatti oli semmonen, ettei siinä ollu konetta ollenkaa, se oli *pesäpaattii* vähä pienempi, se oli sitte peräpäästä ihan avoin. Siellä edes oli semmone *kajuuttaa*, misä istu ne äijät, ko sillä heitettii niinko *rysäknuppi*. Jalmari ja Väinö sousi, mä heitin *päällistä paulaa* ja Taisto heitti *kivipaulaa* ja kierrettii se *knuppi* sitte. Sitte heillä oli semmonen iso levee *pesäpaatti*, se oli **Siipyys** tehty, se oli ihan rääkipaatin levunen, taisi olla leveempiki ja vähä lyhempi, siihen meni sitte toista sataa laatikko silakoita. Se oli niin

heikos kaares, ja sitte ko se oli täydes lastis, ko se oli sieltä ylhäältä ravistunu, ni yks mies täyty aina jatkuvasti pumpputa. Ko silakoita rysästä *lipottii* ni siinä tuli kauheesti vettä mukana.

Kelalla nostettii kivet ylös ja se *aitapaatti pujotettii* alle. Sitte ko päästii rantaa ni meillä oli siellä *vetolauta*, ni kaks äijää veti laiturilta sitä lautaa myöten ylös ja yks oli paatis ja lykkäs kiven alareunasta. Se oli mahdotonta touhuu. *Kela* oli puusta tehty, siinä oli raudasta *toppari*, vaikka olis nappuloista päästänny irti. *Kelassa* oli ainakin neljä kahvaa puolella. Kaks miestä sitä väänsi sieltä sitte. Se on ollu käytössä, jo ennen ko mä olen kelevannu mitää tekemää. Ei sitä sitte enää -58 vuonna ko mä olin kapteenina, ni ei niitä kiviä sitte enää ollu, ne ankkurit ei ollu niin raskaita niinko lohiryysis nykyään ankkurit.

Kauko Kalliosalmen sedän Uuno Kalliosalmen (s. 1908) kalakämppä Ourien Pikku-Skaddilla. Kuva: Pekka Salmi.

Lohiryysäkalastuksen alku

Se oli -74, ko mä laitoin kaks *lohiryysää*. Aljoin -73 vuoden puolella sitte jo kutoo aitoja. Mulla oli semmonen tavote, että ennenko lumi tulee syksyllä, että mulla on aidat valamiina. Sen jälkeen mä rupesin tekee niitä *knuppeja*, sitte talavella. Ja vaimo katto mallii, ja ko mä olin mettäs, siihen aikaan oltii vielä lauantaisin töis, ni hän oli paulotellu aika joukon päivän aikana. Mä sain valmiiks ne kaks rysää talven aikana. Sitte mä paulotin viistoista *rääkipesää siialle*. Sitte vielä kaksikymmentä *pikkuverkkoo*.

Siihen aikaan lauantaisin oltii töis. Yhtenä ehtona oltii kyläs sitte koko talven aikana. Me tuolla vanhalla puolella oltii, flikat asu toisella nurkalla, ja me emännän kans toisella nurkalla, sai sitte kattoo, ettei niihin liinoin, pauloin ja naruin ei *sevonnu* yön aikana. Keväällä ko lumet rupes sulaa, mä löin kahadensadan litran tynnyrin poikki, tuvaan takana mä *färjäsin* siihen *färiaineeseen* sitte. Kyllä kuule jakso paulottaa niitä *maa-aitoja* ko laitto vähä silmiä kiinni, ni kauheita lohia meni pitkin aidan sivuu.

Kuusisella oli sitte rysiä jo, ko mä Saariston kans kalastelin. Santamäen Vilhon kans sillä oli yks rysä **Ryysän kiven** paikkeilla, siinä heti **Luustuvaan** takana. Me järkeilimme, sitte ko me kattelimme sen touhuu, se pikkupaatilla souteli aina sinne maapäähän ja uloos ja koki. Aina oli lohia, ko hän kävi sielä

maapääs. Lauri oli kysyny Vilholta, että soudanko mä vielä. Niitä tuli silloin sitte.

Ruohon Heikki jutteli, että Lauri yritti sitte salata. Se oli sitte lastannu henkilöautoos ne lohet peräkonttii ja takapenkilla oli ja. Mutta ko se tie mistä mentii Laurin rantaa oli niin soukka, ko hän tuli autolla vastaa ja toppas siihen ja meni kattoo, ei se päässy karkuu. Se oli semmonen, että se kätki niitä *farvelin* alle ja pitkin ettei kukaan nähäny.

Me olemme ensimmäisen rysän heittäny **Kirjun reimarin** eteläpuolelle. Onnilla oli sitte jo vuotta ennen ja Topillaki oli yks rysä. Me laitoimme vaa yhden isohkon kiven aina *skarvii*. Mutta sitte me järkeilimme, että tuokin on vielä turhaa. Ei yhtää kivee! Ei muuta ku sillai, ko aljettii heittää aita, tiedettii mistä virtaa, hiukan ylävirran puolelle aita aika *faarttii* mereen. Ko meillä oli se omatekone paatti, se sininen, ko sieltä perästä päästettii, ni siittä oli helppo päästää, vaikka tuuli tai meri kävi. Alinen paula meni ittellä ja päällistä paulaa Topi katteli, että se menee *selekeelle*, mä ajoin ja sitte kiiruusti yläpuolelle panee ankkureita, ko saatii se meree. Eikä yhtää kivee, eikä tarvinnu vetää, eikä mitää, luonas ihan hyvin. Se oli samaa *lyijypaulaa* joka paikas oli *peräs*, *siivis* ja jokapaikas samanvahvusta.

Jos ankkuriköydet katkes, tai jos sitte oli semmonen *rapapohja*, ettei se ankkuri pitäny, ni *kalavo* ankkuriköyden sieltä juuresta poikki. Siellä oli kyllä useimmaski muutama syltä vahavempaa, mutta silti se pääsi. Jos yks ankkuriköysi katkes, mutta jos niitä katkes enemmän ni sitte se meni kasaa ja hankki mennä rikki. Kyllä niitä välii tunti tolokulla hinailtii ja oikottii, että se saatii kalakuntoo. Ensin alkuu meillä oli vaa siiven kulmas yks ankkuri, mutta sitte me ruvettii panee kahta ankkurii. Vielä perän takanaki oli tupla-ankkurit. Mitä enemmän oli ankkureita ni sitä paremmin pysy paikallas.

Perän takana oli niiko neljä ankkurii. Ja sitte oli *välipesän* ja *etuliinan* kulumas oli sitte kuudennet ankkurit. Ja sitte siinä oli *välikuluma*, siinä oli kahdeksan ankkurii. Kulumas yhydeksän ja kymmenes ja toises ykstoista, kakstoista. *Aidas* oli kymmenen ankkuri. Kaksikymmentä kaks ankkurii täyty olla (rysäs) ja järeitä ankkureita.

Satakymmenmetriset köydet meillä oli ja sitte neljäkymmentä metrii *pukkooköyttä*. Se oli valtava määrä köyttä. Se oli kaksataa kaksikymmentä metrii tuli siitä rullasta, ni se oli sielä meidän laiturilta aitan tyä ympäri koivun ja sieltä sitte puukolla poikki. Se oli sitte syvemmas ja matalemmas vedes sama mitta. Jos ne olis matalempaa vetee, olis tarvinnu erotella syksyllä ko niitä vedettiin. Meillä oli ulkomainen rysä, ko tulee **Enskeristä** se ulkomainen *redi*, sen ulokopuolella oli neljäkymmentä metrii vettä. Niihin joutu laittaa enemmän ko se meni sinne rapakolle, perän takana oli neljäkymmentä metrii. Oli tavattoman hyvä kalapaikka. Ni se *brantti* oli hyvä kalastaa. Ja virtas!

Lohirysän peräs oli *katto*, mutta *etuliinas* ja *välipesäs* ei ollu kattoo. Useinki sitte sielä kuvvaili niitä isoja lohia *etuliinan* sakarois ja *välipesäs*, aliset osuudet kattoo, lapoimme ja ajoimme lohet sinne perää sitte. Välii *siivistäki*, ko sielä kierteli lohi, *pohoja* ylöös, sinne *siivenkuluma*. Siinä meni aikaa, se oli aika homma, ko sen sai *koettuu*. Silloin oli jo lyijypauloja, ko mä rupesin tekee lohirysiä, 73-vuonna. Silloin mä olen nähäny ensimmäiset järeemmät. Muistaakseni niihin maa-aitoin laitettiin kymmenen kiloo, mutta nuilla on nykyään jo kaksikymmentä kilosia.

Ei lohta aina tullu. Kato silloin ko me aljoimme, sai heti heittää vapun aikaan niitä rysiä. Jos vaan kylymää oli ja pohojosesta tuuli. Jos yhden lohen sai, ni se oli sitte hyvä. Kerranki, oliko meillä kaks rysää meres, kolmatta oltii niinko heittämäs. Oli vappuna 20 astetta lämmin, ni me saimme 49 lohta, että se tuntu satumaiselta. Mä muistan sen vielä, ko Topi oli ilman paitaa vappuna, ko tultii sieltä Ouran takaa. Siihen

aikaan lohet oli arvokkaita, ne lohet, niistä sai rahaa. Vielä 80-vuonna se isompi lohi – oliko ne neljäs luokas – oli kuuskymmentä markkaa, halvempi neloslohi oli kaksikymmentä markkaa. Ja sitte ko niitä lohia myöhempinä vuosina alako tulee, ni ne oli kaksikymppi. Lohirysien *färjäamisessä* käytettiin *ainoliinia*, sitte rysät *lankaosat*. Sitte se lanka tuli vähä kovemmaks ko siinä oli se *färiaine*.

Siikarääkissä

Siikarääkis me käyti sitte heti ko lohirsäpyynti rupes loppumaa ja rysät saatii ylöös. Se melekein niin ko meillä kolomekymmentä niitä rääkipesiä oli ni, se oli kolomekymmentä kiloo aina reisuus. Yhyden kerran me saatiin parempi *satsi* ko tuli elokuus kauhee *luodettormi*. Meillä oli yks rysä Sillan reimarin etelänpuolelle, se meni niin sekasin, että ei sitä saanu millää ylöös, täyty vetää puukolla köysiä poikki, että sai sen *knupin*. Me heitimme sen *pyynnön* siihen etelänpuolelle, hiljaa pohjosesta virtas ja meni etelääpäi, mulla oli silloin *knapupaatti*, ko Rantamaan Esko teki sen, mä vedin rysän siihen, mentii sitte kokemaa ne siikaverkot, ni sata kiloo oli sitte niitä siikoja. Mä olen nauranu välii, että ko nykyään *jäitetään* ja kaikkea. Ne pantii sinne Henkikengän (paatin lempinimi) etupäähän, juur ja juur mahtu, ei niitä edes *verestetty*. Aamulla vietii Ruohon Heikille ja ne meni varmaan seuraavana päivänä Mäkiselle **Porii**. Niistä tuli varmaan aika hyvää *kraavii* ko ne oli aikalaila *pehementyny*. Meillä oli 55 milliset verkot ni ne oli aika hyviä.

Siikarääkissä me kävimme **Kasapodan** pohjanpuolellaki jonku verran, mutta tuos Ouran takana ihan vaa **Rääkikarin** ulkopuolella ja **Kirjun reimarin** tällä puolella. Mutta kyllä ne joskus, ko Sainen Joukolla silakkaverkkoja oli **Honkolla**, meni meidän siikaverkot sitte päin Sainen silakkaverkkoja, ni jukolauta ko tuli reikiä. Ko ne silakkaverkon korkit, ko ne oli siellä syvällä. Kyllä ko sitä sieltä veteli, kyllä ne sieltä irtos, mutta reikiä tuli. Niitä paranneltiin talavella.

Turskaverkoilla

Sitte mä olen käyny **Ulkomatalalla** ko me turskaa kalastettii, ni se tuli ihan tutuks. Ko se pohjoisreuna oli sitte **Merikarvian vesitorni** ja **Landgrunnin** taikka **Ouran pohjoispää** linjas oli se pohjoisreuna. Ni siellä ulkoreunas oli hyviä turskapaikkoja. Niin kauheeta *holjuu*, ko kerranki laitettii rauta-ankkuri meree ja ruvettii perkaamaa, ni ei millää ankkurii ylöös. Se oli valtavan jyrkkä. Turskaverkot meni rikkiki, mutta siellä oli niin valtavasti turskaa, ei meinannu mitää, ko vaan saimme verkot mereen ni aina oli turskia rikkeimis verkois.

Talvella

Nuorempana olin talavisin mettähommis. Yhtee aikaa mä kalastelin ahkeraa **Gräsooran** pohjoispääs. Sain kolomekymmentäki madetta. Mulla oli vanhoja verkkoja. Ni mä aina aamulla viritin ne tohon, ja sähkövalos mä niitä *palakeenkieliä jamasin*. Välii kuusmetrisiä ni se oli matalemmasta kohtaa metrin syvä. Sinne tuli sitte välii hyviä *pusseja*. Ei ol ollu enää semmosia *talasvia*. Viis viikkoo kävin, enneko mä sain yhyden ison mateen. Tuli kallis oli made, ko mä yhyden mateen sain.